

Børge Koch

Stilling: Lektor på University College Syddanmark, Haderslev
 Leder af Det nationale videncenter KOSMOS
 Medlem af Nationalt forebyggelsesråd
 og mange andre tillidsposter.
 Alder: 52 år
 Bopæl: Haderslev

1. Folk, der kender lidt til alle dine gøremål, har bedt mig spørge, hvordan og hvornår slapper du egentligt af?

For 3 år siden lykkedes det mig at overtale min kone til at købe et lille faldefærdigt sommerhus på 34 kvadratmeter med udsigt over Lillebælt. Efterfølgende har jeg renoveret meget af huset. Når jeg rigtig skal slappe af, så tager jeg ned i "hytten", kigger ud over vandet, tager en tur i havkajak, går eller løber en tur, fisker fra min 16 fods båd eller laver bare ingenting. Jeg har besluttet, at der ikke må tages arbejde med ned til "hytten", - og det har været en vigtig beslutning, som SKAL overholdes!

2. Hvad er den korte historik på SKUD "Skoleidrættens udviklingscenter", og hvad er der gang i i øjeblikket?

I 2004 udgav Danmarks Evalueringsinstitut evalueringen af idræt i skolen, det vi i dagligtale kalder EVA rapporten. Rapporten gav en super debat om kvaliteten af idrætsfaget i skolen, - men debatten og opmærksomheden forsvandt hurtigt. Da det i løbet af 2005 gik op for mig, at stort set ingen gik i gang med at arbejde med rapportens anbefalinger, gik jeg til min rektor og spurgte, om det ikke kunne være en idé at få etableret et udviklingscenter for skoleidræt. Efterfølgende blev der udarbejdet en beskrivelse af ideen, som jeg bl.a. præsenterede for Dansk Skoleidræt, som var med på ideen. Derefter blev der søgt om midler til etableringen af centeret og de første udviklingsarbejder kunne starte i 2006.

I dette skoleår (2009/2010) har vi to udviklingsarbejder i gang. Et udviklingsarbejde omkring skolelederens rolle i forbindelse med kvalitetsudvikling af idræt i skolen, - og et ud-

viklingsarbejde omkring brugen af IT i idrætsundervisningen, uden at det kommer til at fylde al forberedelse og undervisning.

3. Hvad er den korte historik på KOSMOS "Nationalt Videncenter for sundhed, kost og motion", og hvad er der gang i i øjeblikket?

Siden CVU lovgivningen, har Undervisningsministeriet frem til 2007 udnævnt 28 nationale videncenter, som de har støttet økonomisk i opbygningsfasen (3 år). University College Syddanmark (som vi hedder nu...) har siden 1995 beskæftiget sig med sundhedsfremme og børn, og dette sammenholdt med SKUD arbejdet samt etableringen af et partnerskab med UC Sjælland og VIA.UC gjorde, at partnerskabet i maj 2007 ansøgte om at blive godkendt som nationalt videncenter inden for kost, motion og sundhed for børn og unge (målgrupperne er dagtilbud, skolefritidsordninger og skoler). Partnerskabets ansøgning "kom igennem nåleøjet" og vi har siden arbejdet på opbygningen af Det nationale videncenter KOSMOS. Man kan læse meget mere om videncenteret og dets arbejde på www.vicecosmos.dk, hvor en lang række projekter er beskrevet.

4. Er det korrekt at SKUD og KOSMOS skal samles i én enhed?

SKUD blev i 2006 etableret med en kommunikationsenhed (Dansk Skoleidræt) og en udviklingsenhed (UC Syddanmark). Da partnerskabet i 2007 blev godkendt som nationalt videncenter, var det naturligt, at udviklingsarbejdet med skoleidræt som omdrejningspunkt blev ført over i KOSMOS. SKUD samarbejdet skal i nærmeste fremtid drøftes med Dansk Skoleidræt.

5. Hvor er knasterne, dilemmaerne og udfordringerne p.t. for dig og centrene?

Det at bringe forskellige kulturer og målsætninger sammen i en større enhed til et fælles udgangspunkt er klart en af de største udfordringer.

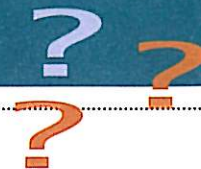
Egentlig burde det være muligt at skabe "fælles fodslaw" i Danmark omkring kvalitetsudvikling af skoleidrætten, - men her opstår ofte dilemmaerne og knasterne.

Der er bl.a. desværre flere steder fortsat en opfattelse af, at idræt i skolen udelukkende er et aktivitetsfag uden krav om målsætning og efterfølgende evaluering. Rigtig mange vil af god mening benytte skolen som arena for mere bevægelse og sundhed, - men når aktiviteterne, der præsenteres, ikke hænger sammen med skolens overordnede opgave, som er undervisning, læring og dannelse igennem elevmedbestemmelse, så opstår der et dilemma. Skal skolens undervisning bestå af masser af aktiviteter, uden at eleverne bevidst behøver at lære noget? Eller skal skolens undervisning tilrettelægges ud fra skolens overordnede opgave, nemlig undervisning efter fælles mål i idræt, hvor der fokus på elevernes læring?

6. Spiller DI - Dansk Idrætslærerforening en rolle i SKUD eller KOSMOS?

Dansk Idrætslærerforening (DI) er for tiden med i en KOSMOS ansøgning til Undervisningsministeriet, som går på at afprøve idræt i skolen som prøvefag. Det nationale videncenter KOSMOS ser gerne samarbejdet med DI udbygget i fremtiden. DI er jf., deres hjemmeside og mit kendskab til foreningen optaget af mange af de samme udfordringer, som vi arbejder med i KOSMOS regi.

Desuden kunne man også forestille sig et udvidet samarbejde med Lærerseminariernes Idrætslærerforening (LI).

7. Underviser du egentligt lærerstuderende mere?

Jeg har desværre ikke længere faste skematimer i læreruddannelsen. Jeg har af og til oplæg på grunduddannelserne, oftest på UC Syddanmark samt BA studerende i praktik i videncenteret eller er vejleder i forhold til en opgave. På et tidspunkt for ca. 5 år siden blev jeg nødt til at afvikle for at kunne udvikle. På det tidspunkt (2005) var vi 1½ årsværk tilknyttet videncenteret. Nu har vi netop ansat kollega nr. 18, - så ledelsen af videncenteret m.m. har overtaget mine opgaver som underviser i grunduddannelserne.

8. Hvad er situationen for idrætsfaget på UC-Syddanmark Læreruddannelsen i Haderslev?

Umiddelbart vurderer jeg den som god. Vi har fastholdt faget med 1,2 årsværk, hvilket jeg mener alle læreruddannelser i Danmark burde. Mange jubede, da faget blev opprioriteret fra et 0,6 årsværk fag til 1,2 årsværk, - men i virkeligheden kom faget blot tilbage på det timestalsmæssige niveau, som faget var på i 1980!! Jeg synes, at idrætsstuderende på læreruddannelsen ved UC Syddanmark har nogle muligheder, som måske ikke findes ret mange andre steder i landet. Vi har en udviklingsafdeling, der består af en række videncentre, som alle arbejder med projekter i relation til professioner og professionsudvikling. Et af disse videncentre (KOSMOS) arbejder bl.a. med udviklingsarbejder omkring kvalitetsudvikling af idræt i skolen, - et oplagt sted for studerende at skaffe sig empiri til en BA opgave eller andet. Desuden er der en stor medarbejderstab med en idrætsfaglig baggrund. Alene i Haderslev er vi ni kolleger, der både arbejder i videncenter-regi og på læreruddannelsen. Endelig har vi netop købt en idrætshal, som vi for tiden arbejder på at finde midler til at renovere, så det kan blive et endnu bedre miljø at være studerende i. Så, egentlig kan det være svært at finde noget at klage over....!

9. Hvilke professionsmæssige milepæle har betydet specielt meget for dig igennem årene?

Egentlig vidste jeg ikke, som så mange andre, hvad jeg ville beskæftige mig med som voksen. Det endte med, at jeg søgte ind på læreruddannelsen i Haderslev. Nok fordi jeg i min fritid arbejdede som træner i en idrætsforening og godt kunne lide at arbejde med børn og unge.

Milepæl 1: Læreruddannelsen var for mig en fantastisk "dannelsestrejse". Fire super gode år, som jeg gerne vil gentage.

Milepæl 2: Da jeg havde været lærer i folkeskolen i 10 år, besluttede jeg mig for at starte på cand. pæd. studiet i 1992, - et studie, som på det tidspunkt var ganske nyt. Også denne uddannelse var fremragende. Det var svært at få skabt et studiemiljø på studiet, - men mange af mine medstuderende har jeg fortsat kontakt med igennem seminarieverdenen, hvor mange af os er "landet".

Milepæl 3 og 4: Efter 14 år i folkeskolen - både som lærer og skoleinspektør i hhv. Esbjerg og Haderslev søgte jeg i 1997 stillingen som underviser i idræt på læreruddannelsen i Haderslev. Stillingen på læreruddannelsen gav masser af muligheder for at få afprøvet og udviklet teorier og tanker fra cand. pæd. studiet. Ideer, som ofte endte i projekter, - og da der blev for mange projekter, - ja, så var det, at jeg skulle afvikle for at kunne udvikle...

10. Hvilke udfordringer ser du som de største for idrætsundervisningen i folkeskolen de kommende år?

Jeg har tidligere været inde på det dilemma, der pt. er i skolens idrætsundervisning, - nemlig at der fortsat, efter min opfattelse, er alt for mange aktiviteter i skolens idrætsundervisning, der er uden mål og efterfølgende evaluering. Fortsætter denne tendens behøver vi på seminarierne blot at uddanne "aktivitetsbestyrere", der kan igangsætte en aktivitet!

Efter min mening er der alt for megen idræt i skolen, der ligner foreningsidrætten. Hvorfor holde fodbold- og håndboldturneringer m.m. i skolereg, når klubber og foreninger gør det samme i fritiden?

Hvorfor skal de elever, der ikke oplever succes i foreningslivet ikke have en mulighed for at "komme på hold" i skolereg? Hvorfor ikke udvikle nye former for aktiviteter og evt. turneringer, hvor hele klasser kan opleve det, som idræt også kan, nemlig skabe fællesskab, hvor der er plads til alle?

11. Hvad er for dig en idrætsundervisers allervigtigste opgave?

Med de erfaringer, som vi efterhånden har fået fra vore mange udviklingsarbejder med idræt i skolen har jeg følgende anbefalinger til en idrætsunderviser:

- Styrk din professionelle bevidsthed
- Sørg for teoretisk forankring af din undervisning
- Skab sammenhæng mellem mål, progression og evaluering
- Prioritér din årsplan
- Motivér dine elever gennem medbestemmelse

- Fokusér på fagets muligheder i tværfaglige sammenhænge
- Styrk dit arbejde med læringsmål
- Forstærk dit arbejde med undervisningsdifferentiering

12. Som formand for EVA-rapportudvalget var du i 2004 med til at formulere flg: "Ministeriet skal på den baggrund afgøre om idræt bør være et prøvefag". - fordi EVA udvalget selv var splittet i spørgsmålet. Hvad er din personlige holdning?

I KOSMOS håber vi på i det kommende år at få gang i et udviklingsarbejde, der fokuserer på idræt som prøvefag. I dette udviklingsarbejde er det vigtigt for mig, at idrætsundervisningen ikke kun kommer til at gå op i, hvad eleverne skal til prøve i. Idræt i skolen kan nemlig så meget andet, som det umiddelbart ikke er muligt at gå til prøve i. Disse dimensioner må endelig ikke mistes i iveren for at lave faget til et prøvefag.

13. Hvad husker du fra din egen skoletids idræstimer?

Jeg havde nogle fagligt dygtige idrætslærere i skolen. Faktisk tror jeg, at det har været med til at styrke mit engagement for at uddanne mig som idrætslærer. Der blev dyrket rigtig meget redskabsgymnastik, særligt frem til 7. klassetrin. Specielt omkring behændighedsøvelserne var det fedt, hvis man kom til at arbejde på de "nye" blå rulle madrasser, som ikke lugtede af sure tæer m.m... Idrætsbegrebet dengang var knap så bredt, som jeg mener begrebet bør være i skolereg dag.

14. Har der været en artikel i tidligere Fokus/TFI numre som gav indtryk eller udfordrede dig?

Faktisk er det ikke længe siden, at jeg læste en artikel i Fokus/TFI af Kurt Lüders, som fik mig op på dupperne. Det var i december nummeret i 2009, hvor Kurt Lüders skriver om lærerrollen i idrætsfaget i et spændingsfelt mellem retorik og realiteter.

Jeg skylder et modsvar på artiklen. Kurts synspunkter kan og skal jeg selvfølgelig ikke tage fra ham, - men havde han fulgt de udviklingsarbejder og undersøgelser tæt, som der de senere år er gennemført i SKUD og KOSMOS regi, så kan man sagtens argumentere for det modsatte af, hvad Kurt antyder i sin artikel. Vore erfaringer og resultater viser nemlig bl.a., at fælles mål i idræt i skolen ikke er for ambitiøse til at kunne gennemføres i skolereg, hvis bestemte forudsætninger er til stede.

15. Er der en idrætsforsker / teoretiker/praktiker der særligt har givet dit virke en "AH- HA" åbning og indsigt?

Nu pensionerede Helle Rønholdt er klart den teoretiker jeg har læst og været mest optaget af, både på cand. pæd. studiet på DPU, som underviser og vejleder samt i mit virke på læreruddannelsen. Tankerne om handlekompetencebegrebet som dannelsesideal passer perfekt ind i den skoletænkning, som ligger bag folkeskoleloven og ikke mindst fælles mål i hhv. idræt og sundhedsfaghæftet. Samlæser

man det nuværende faghæfte i idræt med tidligere faghæfter, vil man kunne se, at ønsket om udvikling af elevens handlinger er meget tydeligere nu end tidligere.

16. Hvilken forskning og undersøgelse håber du meget på bliver en del af dit virke de kommende år?

Jeg kunne godt ønske mig, at nogen i nær fremtid påtager sig tydelige og markante forskningsopgaver inden for det humanistiske område i relation til idræt i skolen. Der bliver forsket på livet løs, hvad mere idræt i skolen

gør ved kondition, knogletæthed, skader osv. osv. For mig er det mindst lige så spændende – og vigtigt at se på, om det at man går fra at have 2 timer til 6 timers idræt i skolen om ugen gør, at skolen bliver bedre til det, som skolen er sat i verden til, nemlig undervisning, læring og dannelse. Bliver det nemmere for idrætslæreren at leve op til fælles mål, når han/hun pludselig får 6 timers idræt i skolen? Er der sammenhæng mellem det at have flere idrætstimer i skolen og elevernes generelle læring/læringspotentiale? Osv. osv. ■

Den kulørte boks

* Hvilke skoler og institutioner har du været elev og studerende på?

Skoleelev på Hertug Hans skolen i Haderslev, studentereksamen på Haderslev Katedralskole, læreruddannelse ved Haderslev Statseminarium, cand. pæd. uddannelse ved Danmarks Pædagogiske Universitet i København

* Hvis du - med en eksklusiv læser-skare - skulle dele en viden om Børge Kochs liv, som ikke ret mange kender til, hvad er det så?

Nogle kender måske ikke min stædighed...

* Er der en idrætsunderviser du særligt husker og for hvad?

Inge og Andreas Gydesen, mine gamle idrætslærere på seminariet fra min studietid på læreruddannelsen. Jeg fik meget senere ved min ansættelse på Haderslev Statseminarium fornøjelsen at blive kollega med Inge, som fortsat mange år efter havde et enormt ambitionsniveau på fagets vegne.

* Hvilke idrætsgrene har du selv dyrket i klubregi?

Det er kun blevet til svømning og kegling. Kegling er en slags bowling med særlige rødder i det sønderjyske og tyske område. Jeg nyder iblandt stadig at dyste med min 93 årige far.

* Hvor "god" var du egentlig til at svømme?

Selv synes jeg jo, at jeg var god! Resultatmæssigt blev det til nogle medaljer ved de danske junior-mesterskaber og et dansk mesterskab i 4x200m fri i ny dansk rekordtid. Nogle vil sige, at de tre andre på holdet må have været hurtige. Jeg var et par gange med ved de nordiske junior-mesterskaber og et par gange på A-landsholdet i 1500 m fri.

* Dine egne to største idrætslige succeser?

Det er som træner i svømning. Først i 1986, hvor Sædding-Guldager vandt det danske holdmesterskab for kvinder og mændene vandt sølvmedalje. Kvindeholdet blev efterfølgende nr. 6 ved EU mesterskaberne i Leeds. Året efter lykkedes det at få Gitta Jensen kvalificeret til OL i Seoul i 100 m fri ved de europæiske junior-mesterskaber i Rom.

* Du har tidligere været fodboldtræner for Sønderjyskes ligadamer, er træner/lederrollen i den frivillige eller kommercielle idræt en fremtidig mulighed for Børge Koch?

Nu har jeg jo fået mit sommerhus, - men man skal aldrig sige aldrig. Hvis jeg selv ser en udfordring i en træner/lederrolle, - og kan overtale familien til at investere tid på opgaven, så er alt endnu muligt. Men det skal være spændende!!!!

* Hvad er dit forhold til sammenslutningen "Sønderjyske"?

Da sammenslutningen først besluttede at "klippe navlesnoeren" til kvindefodbolden, som jeg i 2½ år var assistenttræner for og dermed smed holdet ud i en kaoslignende økonomisk situation mistede jeg totalt interessen for organisationen.

* Har du nogle hobbies?

Jeg er faktisk begyndt af løbe lidt de senere år. Senest deltog jeg i påsken 2010 i Berlin ½ maraton med ca. 28.000 andre motionister.

* De fleste mennesker har jo en last, - hvad er din?

At jeg arbejder alt for meget....

* Er du fan af et hold f.eks. indenfor håndbold eller fodbold?

Barcelona synes jeg spiller noget fantastisk fodbold.

* Er der et ordsprog du holder særligt meget af?

Ingen kan alt

Alle kan noget

Sammen kan vi det utroligste!

* Hvilken bog har du senest læst?

"Den sorte skole" af Georg Metz

* Hvilken kulturbegivenhed har gjort stort indtryk på dig?

Forestillingen: Løvernes konge i London

* Hvis landets statsminister - uanset politisk ståsted - bad dig om rådgivning m.h.t. hvem der skulle have undervisningsministerposten, hvem ville du så anbefale?

Jeg må indrømme, at jeg endnu ikke mødt vores nye og nuværende undervisningsminister. Så tager valget ud fra en, som jeg tidligere har mødt på "posten", nemlig Margrethe Vestager. Hun gjorde et stort indtryk på mig, da vi første gang skulle starte arbejdet med fælles mål.

* Hvis du frit kunne vælge en "frokost-date" mellem verdens idrætsstjerner, hvem skulle det så være med, og hvorfor?

Jeg vælger en svømmer. Europamesteren Rikke Møller Pedersen virker på TV som en fantastisk positiv, energiskabende og smilende person, som det kunne være interessant at mødes med.